

**ЕЛЕКТРОННЕ ГОЛОСУВАННЯ:
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ****Анотація**

Розглянуто сутність електронного голосування як складової е-демократії. На основі світового досвіду виокремлено як переваги, так і недоліки запровадження системи е-виборів. Визначено перспективи впровадження і розвитку електронного голосування в Україні.

Ключові слова: е-демократія, голосування, Україна, вибори.

Abstract

Is examined the nature of electronic voting as a part of e-democracy. The advantages and shortcomings of introducing an e-voting system are revealed on the basis of world's experience. Prospects of introducing and development of electronic voting in Ukraine are defined.

Keywords: e-democracy, voting, world's experience, Ukraine, election.

На сучасному етапі розвитку української держави, модернізації її публічно-адміністративних та політико-правових інститутів, а також інтеграції України до загальноєвропейського простору, в особливому контексті ставиться питання про розроблення та запровадження новітніх інформаційно-комунікативних технологій. Основною тенденцією виборчого процесу в сучасному світі є його насичення інформатизованим та автоматизованими електронними засобами голосування. Адже розвиток інформаційних і комунікативних технологій багато в чому визначає суспільний і політичний прогрес кожної держави, що до речі є актуальним для нашої країни. Одним з перспективних напрямів використання сучасних інформаційних технологій є розвиток електронного голосування виборців [1, с. 107].

Існуючі системи електронного голосування припускають як безпосереднє застосування Інтернет-технологій для обліку волевиявлення громадян (Інтернет-голосування), так і використання спеціальних пристроїв, які отримали назву «електронних скриньок». Нині система е-голосування вже функціонує в багатьох країнах світу. Врахування їх успішного досвіду є надзвичайно важливим при удосконаленні організації вітчизняного виборчого процесу [2, с. 185].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні спостерігається недостатня кількість теоретичних розробок, що стосуються зазначеної тематики, особливо концептуальних засадах е-голосування, позаяк досвід використання основних складових е-демократії у країні є незначним.

В Україні проблеми та перспективи використання електронного голосування активно обговорюються спеціалістами, проте реальний прогрес поки що відсутній [3, с. 20]. Існуюча система голосування в країні є витратною у фінансовому плані і відрізняється такими істотними недоліками, як:

- стислі терміни голосування;
- закріплення виборців за конкретними виборчими дільницями зі складним алгоритмом відкріплення і реєстрацій на іншій виборчій дільниці в разі виникнення такої необхідності;
- незахищеність від фіктивних і повторних голосувань;
- необхідний виїзд членів виборчої комісії до людей з обмеженими можливостями, хворими та іншим категоріям громадян, при цьому вільне волевиявлення і секретність їх голосувань не можуть бути гарантовані.

Важливим кроком на шляху створення системи е-голосування в Україні стало створення Центру сертифікації ключів на Державному підприємстві «Українські спеціальні системи» Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України у серпні 2010 р. Створений Центр дає змогу організувати захищений обмін електронною поштою та електронними даними, захистити електронний документообіг, забезпечити електронну комерцію та Інтернет банкінг. Завдяки сучасним технологіям відкриваються можливості впровадження інструментів електронної демократії, зокрема електронного голосування [4].

Незважаючи на окремі складнощі, у світі дедалі ширше запроваджуються системи е-голосування, які є важливою складовою е-демократії. Так, США, Бразилія, Індія, Бельгія, Австралія, Естонія використовують електронні системи голосування, а Великобританія, Німеччина, Франція, Швейцарія та інші проводять експерименти по їх використанню. Незаперечною перевагою застосовуваних систем є підвищення ефективності виборчого процесу, шляхом залучення більшої кількості виборців та зростання швидкості обробки результатів. Нині Україна значно відстає від розвинених демократичних держав щодо впровадження інструментів е-демократії. Водночас Україна як держава з високим науково-технічним потенціалом не повинна бути на узбіччі цього процесу.

Труднощами в забезпеченні е-голосування в Україні є: недостатньо відпрацьована нормативно-правова база, що регламентує використання інформаційно-комунікаційних технологій, слабка інфраструктура інформаційного суспільства та регіональна нерівність його використання. Упровадження електронної системи голосування в Україні вимагає значних капіталовкладень у технічне і програмне забезпечення, проте в майбутньому така система дозволить заощадити бюджетні кошти та поліпшити якість виборчого процесу. Зважаючи на вищевикладене, перспективним напрямом подальших наукових досліджень щодо е-голосування в Україні є обґрунтування напрямів та етапів її розвитку на національному та місцевому рівнях. До того ж, актуальним є вивчення методів захисту від хакерських атак на системи е-голосування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Денисюк С. Г. Електоральна реакція як показник ефективності політичної комунікації / С. Г. Денисюк // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Питання політології. — Харків, 2012. — Вип. 20 (№ 1007). — С. 104–109.
2. Денисюк С. Г. Інтернет як інструмент ефективності політичної комунікації / С. Г. Денисюк // Політологічний вісник : збірник наукових праць. — К. : ІНТАС, 2012. — Вип. 62. — С. 183–190.
3. Ключковський Ю. Стабілізація виборчого законодавства – одне з основних завдань сучасного розвитку України / Ю. Ключковський // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2008. – № 3(13). – С. 19-23.
4. Готун А. Використання нових інформаційних технологій у виборчому процесі: світовий досвід і практика застосування в Україні / А. Готун // Вісник Київського НУ ім. Шевченка. Філософія і політологія. – 2008. – С. 89-90.
4. Дубас О. П. Електронна демократія: сутність і перспективи розвитку в Україні / О. П. Дубас // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: Щоквартальний науковий журнал / Мовокультури і туризму України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. – К. : Міленіум, 2011. – № 1. – 2011. – С.187-190.

Кравчук Микола Михайлович – студент групи ІПІ-13б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: niolazzzed@gmail.com.

Kravchuk Nick M. — Department of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: e-mail: niolazzzed@gmail.com.

Науковий керівник: **Денисюк Світлана Георгіївна** – доктор політичних наук, професор, професор кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: svetadenisiyk@gmail.com

Лівкутний Євген Володимирович – студент групи ІПІ-136, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: evgeniy.livkutniy@gmail.com.

EvgeniyLivkutniy V. — Department of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: e-mail: evgeniy.livkutniy@gmail.com.

Supervisor: **Denysyuk Svetlana G.** – Doctor of Political Sciences, professor, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia, e-mail: svetadenisiyk@gmail.com